

شماره مقاله: ۱۰۴۵

نقش حکمرانی خوب در جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی با تاکید بر بهبود محیط کسب و کار

مرتضی راعی دهقی^{۱*}، سید محمد میرهاشمی^۲^۱ دانشگاه آزاد اسلامی واحد مبارکه، دانشکده مدیریت و حسابداری، گروه مدیریت صنعتی، مبارکه، اصفهان^۲ بخش اقتصاد، دانشگاه شیراز، شیراز*نویسنده مسئول مکاتبات: dr_mraeidehaghi@yahoo.com.ph

چکیده:

به منظور دسترسی به توسعه پایدار استفاده از مزیت‌های نسبی و توانایی‌های بالقوه اقتصادی ضروری است. یکی از راه‌های تامین سرمایه‌گذاری به منظور بهره‌گیری از این موارد، استفاده از سرمایه‌گذاری‌های خارجی است. افزایش سرمایه‌گذاری خارجی می‌تواند سبب گسترش برنامه‌های آموزشی و یادگیری از طریق انجام کار شود و کشورهای هدف به کمک این سرمایه‌گذاری‌ها می‌آموزند که چگونه باید با بازارها، بانک‌ها و منابع تامین مالی خارجی رفتار کنند. علاوه بر این سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی می‌تواند وسیله‌ای برای انتقال تکنولوژی تولید، مهارت‌ها، امکانات نوآوری و قراردادهای مدیریتی و سازمانی میان طرفین و وسیله‌ای جهت دستیابی به شبکه بازاریابی بین‌المللی باشد. از این رو شناخت عواملی که می‌توانند باعث جذب این سرمایه‌گذاری‌ها شوند، اهمیت زیادی دارد. یکی از عواملی که می‌تواند در جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی نقش داشته باشد کیفیت نهادی است؛ از این رو در این مطالعه به بررسی آثار کیفیت نهادی بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشورهای عضو اوپک پرداخته شد. به این منظور داده‌های سالانه: سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، شاخص کیفیت نهادی، تولید ناخالص داخلی، شاخص آزادی تجاری در کشورهای انگولا، الجزایر، اکوادور، ایران، عراق، کویت، لیبی، نیجریه، قطر، عربستان، امارات و ونزوئلا و در دوره زمانی ۲۰۱۰-۱۹۹۹ به کار گرفته شد. نتایج آزمون ریشه واحد ایم، پسران و شین (۲۰۰۳)، و آزمون لوین، لین و چو (۲۰۰۲) نشان داد که همه متغیرها در سطح ایستا هستند. از آنجایی که آزمون‌های پسران (۲۰۰۴) و فریز (۲۰۰۴) نشان دهنده وجود خودهم بستگی مقطعی در بین مقاطع بود، از روش رگرسیون‌های به ظاهر نامرتبط (SUR) استفاده شد. نتایج برآورد نشان دادند که علاوه بر این که تولید ناخالص داخلی و آزادی تجاری اثر مثبت و معنی‌داری بر جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی دارد، اثرکیفیت بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشورهای مورد مطالعه نیز مثبت و معنی‌دار است.

کلمات کلیدی:

سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی؛ شاخص کیفیت نهادی؛ روش رگرسیون‌های به ظاهر نامرتبط؛ کشورهای عضو اوپک

۱ مقدمه

رشد اقتصادی و کاهش نرخ بیکاری نیازمند سرمایه‌گذاری بخش خصوصی یعنی گسترش بخش خصوصی است. با گسترش بخش خصوصی و در نتیجه آن افزایش رقابت، نیروهای آموزش دیده در بخش آموزشی بیشتر بکار گرفته می‌شوند [۱]. اگر در جامعه‌ای سرمایه‌گذاری در حد و اندازه لازم صورت نگیرد، رشد اقتصادی کند و یا متوقف خواهد شد و در نتیجه آن بیکاری افزایش خواهد یافت. نتیجه این امر کاهش سطح رفاه عمومی جامعه است. اما سرمایه‌گذاری در صورتی محقق خواهد شد که محیط مناسب و امنیت لازم برای آن فراهم شود. کسب و کار و سرمایه‌گذاری در هر کشور مستلزم فراهم بودن محیط نهادی مناسب و امنیت این بخش در آن کشور است. صاحبان سرمایه، سرمایه‌های خود را در کشوری به کار خواهند انداخت که علائم و نشانه‌های امنیت اقتصادی به‌خوبی در آن قابل مشاهده باشد. سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان هر جامعه باید به‌طور مستمر وضعیت امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری در آن جامعه را «اندازه‌گیری» و کنترل نمایند و براساس نتایج حاصل از این اندازه‌گیری‌ها، تمهیدات لازم را برای «جذب سرمایه‌های خارجی» و «جلوگیری از فرار سرمایه‌های داخلی» به عمل آورند.

از آنجایی که توسعه بخش خصوصی در یک اقتصاد بازار بر مجموعه پیچیده‌ای از قوانین، زیرساخت‌های گسترده فیزیکی و نهادی، محیط با ثبات اقتصاد کلان، توسعه بازارهای مالی، جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی توسعه صنایع کوچک و متوسط، مقررات بازار کار، ارتقاء سیستم‌های فناوری، آموزش و یادگیری مبتنی است تا در مسیر تغییر دایمی ابعاد توسعه، توانایی حرکت همگام با این تغییرات را داشته باشد و فراهم شدن این